

**ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
В КОНТЕКСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ
(ЕПОХА ПРОСВІТНИЦТВА)**

Формування спільного європейського освітнього і наукового простору та розробка єдиних критеріїв і стандартів у цій сфері в масштабах всього континенту втілювались у процес, що отримав назву Болонського, від назви університету в італійському місті Болонья, де були започатковані такі ініціативи. Болонський процес мав свою передісторію: першими кроками стає розробка та підписання представниками країн Європи Лісабонської конвенції (1997) про визнання кваліфікацій для системи вищої освіти європейського регіону та підписання Сорбоннської декларації (Париж, Сорбонна, 1998) щодо узагальнення структури системи вищої освіти в Європі. На рівні держав Болонський процес було започатковано 19 червня 1999 року в Болоньї (Італія) підписанням 30 міністрами освіти від імені своїх урядів документа, який назвали "Болонська декларація". Саме "цим актом країни-учасниці узагальнили спільні вимоги, критерії та стандарти національних систем вищої освіти і домовились про створення єдиного європейського освітнього та наукового простору до 2010 року" [5: 4].

Наприкінці ХХ — початку ХХІ ст. стало цілком зрозуміло, що "майбутнє людства значною мірою залежить від культурного, наукового і технічного розвитку, зосередженого в центрах культури, знань і досліджень, якими є справжні університети" [6: 39]. Таким чином, ми бачимо, що "Болонський процес" перш за все зорієнтований на університети. Саме університети повинні давати майбутнім поколінням освіту і виховання, навчати їх, а через них інших, поважати гармонію навколишнього середовища і самого життя. Необхідно підкреслити, що "важливою нормою Болонської співдружності освітян є *підвищення мобільності викладачів і студентів*, самостійності студентів, рівня їх самоорганізації" [2: 72]. Саме на цей процес і була спрямована кредитно-модульна система організації навчання. Безперечно, що ця модель для нас стала новою і вимагала розробки сучасних механізмів здійснення навчального процесу, визначення результатів якості освіти, управління навчальними закладами. Проте, зауважимо, що кре-

дитна система як система виміру навчального навантаження та кредитно-модульна система організації навчального процесу — зовсім не синоніми. Якщо кредитно-модульна система організації навчального процесу потребує докорінної перебудови організаційних засад навчання, то кредитна система оцінювання трудомісткості навчання може існувати і в межах традиційної лекційно-семінарської системи організації навчального процесу. Не можна не погодитись з тим, що “перебудова організаційних засад навчального процесу повинна здійснюватись дуже обережно, поступово...” [7: 25].

Структура залікового кредиту курсу може бути досить різноманітною. Так, наприклад, у нашому випадку йдеться про заліковий кредит на 2-му курсі філологічного факультету українського відділення — I семестр. Заліковий кредит на цьому курсі складається з двох змістових модулів:

1. Література країн Західної Європи XVII століття.
2. Література країн Західної Європи XVIII століття.

Увесь заліковий кредит у цьому випадку складається з 24 лекцій, 8 семінарів, двох тестових робіт, двох різних рефератів і за весь семестр може дати як найвищу оцінку 100 балів. Безумовно, що ми розглядаємо кожний “змістовий модуль як систему поєднаних навчальних елементів, відповідних даному навчальному об’єкту” [3: 10].

Як приклад розглянемо другий змістовий модуль для студентів 2-го курсу українського відділення філологічного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Він містить:

1. Тестову модульну контрольну.
2. Тематику рефератів за вибором.
3. Два семінарських заняття.

Усі наведені завдання належать до однієї теми — “Література країн Західної Європи доби Просвітництва”.

I. Тестові запитання:

1. Основні напрями літератури Просвітництва:

напря́м 1 _____ ;

напря́м 2 _____ ;

напря́м 3 _____ .

2. Сатиричний памфлет Свіфта “Казка по Діжку” — спрямованість:

а. Політична;

б. Релігійна;

- c. Соціальна.
- 3. Хто є засновником сентименталізму в англійській літературі:
  - a. Стерн;
  - b. Смолетт;
  - c. Річардсон.
- 4. Назвіть, будь ласка, прізвища трьох головних персонажів роману Руссо “Юлія, або Нова Елоїза”.
- 5. Концепція “природна людина” вперше з’явилась у творчості:
  - a. Шиллера;
  - b. Стерна;
  - c. Руссо.
- 6. Образ романтичного “лиходія” з’являється у творчості:
  - a. Шиллера;
  - b. Бомарше;
  - c. Лессінга.
- 7. Першим головним редактором “Енциклопедії” був:
  - a. Вольтер;
  - b. Руссо;
  - c. Дідро.
- 8. Головна проблематика трагедії Гете “Фауст”:
  - a. Філософська;
  - b. Моральна;
  - c. Релігійна.
- 9. Назвіть 3–4 головних персонажів епопеї Філдінга “Історія Тома Джонса, знайди”.
- 10. Назвіть 3–4 дійові особи з комедії Бомарше “Шалений день, або Одруження Фігаро”.
- 11. Назвіть прізвище подружжя, що є позитивним персонажем в комедії Шерідана “Школа лихослов’я”.
- 12. Назвіть двох негативних представників аристократичного салону з тієї ж комедії.
  - 13. За своїми релігійними поглядами Вольтер був:
    - a. Католик;
    - b. Деїст;
    - c. Кальвініст.
  - 14. Образ Пангласса втілює ідеї філософії:
    - a. Гегеля;
    - b. Лейбніца;
    - c. Берклі.

15. Назвіть прізвища трьох головних героїв роману Дідро “Черниця”.
16. Яка книга залишилась на острові з Робінзоном Крузо?
17. Назвіть двох дійових осіб з будь-якої драми Лессінга.
18. Назвіть трьох дійових осіб з роману Стерна “Сентиментальна подорож”.
19. Які драматичні твори написав Вольтер (2–3)?
20. На який твір і якого письменника написав Свіфт роман-пародію “Мандри Гулівера”?
21. У якому творі Ж.-Ж. Руссо втілено основні ідеї його філософії?
  - a. “Еміль, або Про виховання”;
  - b. “Юлія, або Нова Елоїза”;
  - c. Сповідь.
22. Хто був засновником “Енциклопедії”?
  - a. Руссо;
  - b. Дідро;
  - c. Вольтер.
23. Відносини між Робінзоном Крузо і П’ятницею — це відносини:
  - a. Рівноправ’я;
  - b. Господар — слуга;
  - c. Ворожі.
24. Пастор Йорик (“Сентиментальна подорож”) є носієм ідей:
  - a. Сумного песимізму;
  - b. Мудрого життєлюбства;
  - c. Активного оптимізму.
25. Комедія Р. Б. Шерідана “Школа лихослов’я” — це комедія:
  - a. Інтриги;
  - b. Помилки;
  - c. Побуту.
26. Чим відрізняється образ Фігаро з комедії П. О. де Бомарше “Севільський цирульник” від образу Фігаро в комедії “Одруження Фігаро”?
  - a. Діє як помічник графа;
  - b. Діє проти графа;
  - c. Допомогає комусь з героїв.
27. Ключ до розуміння трагедії Гете “Фауст” знаходиться у:
  - a. Фіналі;

- b. Главі першій;
- c. У “Пролозі на небі”.

II. Теми рефератів:

1. Французька “Енциклопедія”: автори, структура, значення.
2. Втілення естетики класицизму в живописі та скульптурі.
3. Втілення естетики класицизму в архітектурі та парковому мистецтві.
4. “Втрачений рай” Дж. Мільтона в ілюстраціях Огюста Доре.
5. Образ Фауста у світовій літературі.
6. Поезія англійського сентименталізму (автори, художня своєрідність).
7. Образ Жанни Д’Арк у творах Вольтера та Ф. Шиллера.
8. Робінзонада у світовій літературі.
9. Ж. Лабрюйєр та Фр. Ларошфуко — майстри афористичної прози.

III. Тематика семінарських занять:

1. Роман Дж. Свіфта “Мандри Гулівера”.
2. “Філософські” повісті Вольтера.

Не можна не погодитись з тим, що “якість вищої освіти знаходиться в основі розвитку загальноєвропейського простору вищої освіти” [1: 15], що сприяє поглибленню знань і можливостей студентів.

Література

1. Болонський процес у фактах і документах. — К.; Тернопіль, 2003. — 60 с.
2. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи. — К., 2004. — 221 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес. — К.; Тернопіль, 2004. — 120 с.
4. Горбатенко І. Ю., Івашина Г. О. Основи наукових досліджень. — Херсон, 2001. — 192 с.
5. Журавський В. С., Згуравський М. З. Болонський процес: головні принципи входу в Європейський простір вищої освіти. — К.: Політехніка, 2003. — 198 с.